

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

MINISTARSTVO EKONOMIJE

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o efikasnom korišćenju energije treba da riješi sljedeće probleme:
 - neusklađenost Zakona sa Direktivom 2012/27/EU o energetskej efikasnosti i Direktivom 2006/123/EK o uslugama na unutrašnjem tržištu;
 - neadekvatna primjena odredbi Zakona kojim se propisuju nadležnost i obaveze subjekata javnog sektora (organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave i javne službe čiji je osnivač država odnosno lokalna samouprava);
 - nedosljedna primjena Zakona usljed nepostojanja odgovarajućeg kadrova u Upravi za inspeksijske poslove koji bi vršio inspeksijski nadzor.
- Problemi proizilaze iz činjenice da važećim Zakonom o efikasnom korišćenju energije („Službeni list CG“, broj 57/14) nijesu u potpunosti i na odgovarajući način data zakonska rješenja za navedena pitanja, kao i iz činjenice da su navedne EU direktive postale obavezujuće za implementaciju nakon donošenja Zakona o energetici.
- Neadekvatna primjena odredbi Zakona kojim se propisuju nadležnost i obaveze subjekata javnog sektora ima za posljedicu nizak stepen energetske efikasnosti u objektima javnog sektora i nizak nivo znanja i svijesti o važnosti unapređenja energetske efikasnosti, a što za posljedicu ima i izostanak ušteda energije i drugih pratećih benefita, kao i smanjenja izdataka za energiju koji se plaćaju iz državnog i lokalnih budžeta. Uspješna primjena zakona od strane od strane subjekata javnog sektora prije svega podrazumijeva uspostavljanje i razvoj sistema upravljanja energijom (sistema energetskeg menadžmenta) koji bi se na adekvatan način bavio planiranjem i sprovođenjem mjera energetske efikasnosti, kao i izvještavanjem postignutim rezultatima. Pored toga nepostojanje odgovarajuće inspeksijske službe u Upravi za inspeksijske poslove, za vršenje nadzora nad primjenom odredbi Zakona o efikasnom korišćenju energije, imalo je za posljedicu nedosljednu primjenu Zakona od strane relevantnih subjekata.
- Nedosljedna primjena Zakona, posebno od strane subjekata javnog sektora, ima za posljedicu izostanak benefita koji su rezultat sprovođenja mjera energetske efikasnosti (uštede u energiji, finansijske uštede po osnovu smanjenja izdataka za energiju, povećanje komfora rada i boravka, razvoj preduzetništava i prometa i roba i usluga u oblasti energetske efikasnosti i povećanje poreskih i drugih prihoda po tom osnovu, otvaranje novih radnih mjesta i povećanje zaposlenosti, povećanje nivoa svijesti i znanja o energetskej efikasnosti, uvođenje novih tehnologija, smanjenje zagađenja životne sredine dr.).
- Kako navedeni problemi ne bi u narednom periodu bili izraženi u još većoj mjeri, neophodno je donijeti predloženi propis.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

- Predmetni akt poboljšava postojeći pravni okvir u oblasti energetske efikasnosti:
 - usaglašavanjem sa osnovnom EU direktivom za oblast energetske efikasnosti (Direktiva 2012/27/EU o energetskej efikasnosti) koju je Crna Gora u obavezi da transponuje po osnovu članstva u Energetskoj zajednici, kao i Direktivom 2006/123/EK o uslugama na unutrašnjem tržištu;
 - intervencijama na većem dijelu odredbi u cilju jasnijeg definisanja zakonskih zahtjeva, procedura, prava i obaveza subjekata javnog sektora naročito u dijelu uspostavljanja sistema upravljanja energijom, planiranja i sprovođenja mjera energetske efikasnosti i izvještavanja o postignutim rezultatima;
 - uspostavljanjem inspekcije za energetske efikasnost u cilju boljeg sprovođenja zakonskih odredbi i kontrole ispunjavanja obaveza od strane subjekata prepoznatih Zakonom i
 - poboljšanjem pravne osnove za bolju primjenu postojećih podzakonskih akata (uvođenjem pojedinih novih odredbi i izmjenama i dopunama postojećih).
- Navedeni ciljevi su u potpunosti usklađeni sa strateškim dokumentima: Energetska politika Crne Gore do 2030. godine i Strategija razvoja energetike Crne Gore do 2030. godine. Usklađivanje predmetnog Zakona sa EU direktivama je predviđeno i Programom postupanja Crne Gore EU 2018-2020. godina.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Objasnite preferiranu opciju?**

Opcija "status quo", odnosno odsustvo regulatorne promjene, nije prihvaćena, jer niz problema nije bilo moguće otkloniti bez izmjena regulatornog okvira, dok su neki od problema direktno uzrokovani postojećim zakonskim rješenjem.

Problemi se mogu riješiti i ispuniti postavljeni ciljevi isključivo donošenjem predloženog propisa, iz već navedenih razloga.

4. Analiza uticaja

- **Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirekne.**
- **Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)**
- **Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,**
- **Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;**
- **Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.**

- Očekuje se pozitivan uticaj propisa na subjekte javnog sektora (organe državne uprave, jedinice lokalne samouprave i javne službe čije je osnivač država odnosno lokalna samouprava) u dijelu uspostavljanja sistema upravljanja energijom, a što će unaprijediti procese planiranja i sprovođenja mjera energetske efikasnosti i izvještavanja o postignutim rezultatima. Ne očekuju se negativni uticaji primjene ovog propisa ni u jednom dijelu.
- Primjena propisa neće izazvati dodatne troškove građanima i privredi. Naprotiv, adekvatna primjena propisa će pozitivno uticati na smanjenje izdataka za energiju i razvoj preduzetništva.
- Ovaj propis neće izazvati administrativna opterećenja, niti će stvoriti biznis barijere.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijedena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proistići finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

- Za implementaciju predmetnog propisa je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za potrebe imenovanja inspektora za energetska efikasnost u Upravi za inspekcijske poslove (UIP). Na osnovu podataka dostavljenih od strane ove uprave, okvirni godišnji izdaci za jednog inspektora sa prosječnim radnim stažom iznose 15.310 € (bruto zarada - 11.880,00 €; izdaci za gorivo - 1.200,00 €; troškovi za korišćenje službenog telefona - 180,00 €, kancelarijska i kompjuterska oprema - 1.500,00 € i dnevnice za službena putovanja - 550,00 €).
Predmetni propis neće izazvati budžetske troškove u dijelu uspostavljanja informacionog sistema za monitoring i verifikaciju ušteda energije, jer je uspostavljanje istog planirano u okviru regionalne podrške Njemačkog društva za međunarodnu saradnju (GIZ-ORF).
- Implementacija Propisa ne predviđa nikakve međunarodne finansijske obaveze, jer nadležnim subjektima za primjenu istog ne propisuje nikakve obaveze po tom pitanju.
- Kako se primjena Propisa očekuje u narednoj godini, ne očekuju se troškovi za njegovu primjenu u tekućoj godini. Planiranje posebne budžetske stavke za narednu godinu radi primjene Propisa nije opravdano prije njegovog stupanja na snagu. Međutim, ne očekuju se posebni problemi u dijelu obezbjeđenja neophodnih sredstava, jer se radi o relativno malim troškovima, a čiji je iznos prethodno naveden.
- Donošenjem podzakonskih akata na osnovu propisa neće izazivati dodatne troškove u odnosu na važeće zakonsko rješenje.
- Dosljedna primjena Zakona na svim nivoima rezultiraće benefitima koji su rezultat sprovođenja mjera energetske efikasnosti (uštede u energiji, finansijske uštede po osnovu smanjenja izdataka za energiju, povećanje komfora rada i boravka, razvoj preduzetništava i prometa i roba i usluga u oblasti energetske efikasnosti i povećanje poreskih i drugih prihoda po tom osnovu, otvaranje novih radnih mjesta i povećanje zaposlenosti, povećanje nivoa svijesti i znanja o energetskej efikasnosti, uvođenje novih tehnologija, smanjenje zagađenja životne sredine dr.). Ovi benefiti će imati pozitivan uticaj na povećanje prihoda u budžetu Crne Gore posebno po osnovu smanjenje izdataka za energiju u javnom sektoru i povećanje carinskih i poreskih prihoda.
- Procjena budžetskih izdataka za primjenu propisa urađena je na osnovu podatak datih od strane UIP, a kako je prethodno navedeno. Procjenu budžetskih prihoda nije moguće dati zbog ne postojanja potrebnih podataka i metodologija.
- Izrada propisa na ovom nivou nije uključivala konsultacije sa Ministarstvom finansija. Propis će biti upućen na mišljene svim relevantnim institucijama a u koje spada i Ministarstvo finansija.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;
- Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);

- **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti**

- Prilikom izrade predloženog propisa korišćena su uporedna iskustva zemalja članica Energetske zajednice i Evropske unije i izvršene konsultacije sa sljedećim zainteresovanim stranama:
 - Upravom za inspekcijske poslove po pitanju uspostavljanja inspekcije za energetska efikasnost,
 - Ministarstvom rada i socijalnog staranja i Ministarstvo održivog razvoja i turizma u dijelu definisanja odredbi u vezi mogućnosti angažovanja stranog lica za vršenje energetskih pregleda (zahtjev Direktive 2006/123/EK o uslugama na unutrašnjem tržištu).
- U saradnji sa Upravom za inspekcijske poslove definisane su odredbe kojim se uređuje vršenje inspekcijskog nadzora. Takođe u saradnji sa Ministarstvom rada i socijalnog staranja i Ministarstvo održivog razvoja i turizma formulisane su odredbe vezane za uslove za vršenje energetskih pregleda od strane stranih lica.

7. Monitoring i evaluacija

- **Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?**
- **Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?**
- **Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?**
- **Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?**

- Potencijalne prepreke za implementaciju propisa se svode na ekonomsku situaciju i finansijsku nemogućnost nadležnih institucija da izdvoje finansijska sredstva za unapređenje energetske efikasnosti. Takođe, problem predstavlja nedovoljno znanje i svijest o energetske efikasnosti kod aktera relevantnih za primjenu zakona, kao i aktuelne finansijske, kadrovske i institucionalne barijere. Povećanje energetske efikasnosti je obaveza svih državnih i lokalnih organa koji moraju, u skladu sa mogućnostima i ovlaštenjima, dati svoj doprinos. Zbog je toga uspostavljanje sistema upravljanja energijom u ovim organima je ključni korak.
- Ministarstvo ekonomije će, u svojstvu nadležnog subjekta za vršenje nadzora nad sprovođenjem ovog zakona i pratećih podzakonskih akata, nastaviti sa realizacijom namjenskih projekata energetske efikasnosti u javnom sektoru i jačanjem kapaciteta kod subjekata javnog.
- Glavni indikator uspješnosti primjene Zakona o efikasnom korišćenju energije predstavlja ostvarena ušteda u energiji, a koja se utvrđuje na osnovu metodologije koju je donijelo nadležno ministarstvo za oblast energetske efikasnosti.
- Nadzor nad sprovođenjem Zakona vrši Ministarstvo ekonomije, a inspekcijski nadzor Uprava za inspekcijske poslove. Svi akteri relevantni za primjenu zakona dužni su izvještavati nadležno ministarstvo za oblast energetske efikasnosti. Na taj način ostvariće se uvid u vezi primjene mjera energetske efikasnosti i po potrebi preduzimati odgovarajuće zakonom utvrđene mjere.

Podgorica, 13.09.2018. godine

MINISTARKA
 Dragica Sekulić

